

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 4637/2567

นาย อ. โจทก์ นาย น. กับพวก จำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.วิ.พ. มาตรา 27, ป.วิ.พ. มาตรา 184, ป.วิ.พ. มาตรา 199, ป.วิ.พ. มาตรา 246, ป.วิ.พ. มาตรา 252

ย่อ / หลักกฎหมาย

ป.วิ.พ. มาตรา 184 วรรคสอง บัญญัติว่า "ในกรณีที่ไม่มี การซื้อสองสถาน ให้ศาลออกหมายกำหนด วันนัดสืบพยานสั่งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวัน" การที่ศาลชั้นต้นสืบพยานโจทก์และ พยานจำเลยที่ 7 แล้วนัดฟังคำพิพากษาไปโดยมิได้แจ้งวันนัดสืบพยานให้จำเลยอื่นซึ่งเป็นคู่ความที่ มิได้มาศาลในวันศาลชั้นต้นกำหนดวันนัดสืบพยานทราบ จึงไม่ชอบด้วยบทบัญญัติดังกล่าว แม้ ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าจำเลยอื่นที่ไม่ได้มาศาลในวันกำหนดนัดสืบพยานขาดนัดยื่นคำให้การแล้ว ก็ตาม เพราะจำเลยอื่นที่ขาดนัดยื่นคำให้การนี้ยังคงมีสิทธิถามค้านพยานโจทก์ได้ เพียงแต่นำสืบ พยานหลักฐานของตนไม่ได้ตาม ป.วิ.พ. มาตรา 199 วรรคสอง จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณา ที่ไม่ชอบ และไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาคดี ศาลฎีกาเห็นสมควรเพิกถอน กระบวนการพิจารณาตั้งแต่การนัดสืบพยานเป็นต้นไปตาม ป.วิ.พ. มาตรา 27 ประกอบมาตรา 246 และมาตรา 252

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องและแก้ไขคำฟ้อง ขอให้บังคับจำเลยทั้งสี่สืบหักจดทะเบียนยกเลิกหรือเพิกถอนรายการ จดทะเบียนที่ดินโฉนดเลขที่ 71108 ประเภทภาระจำยอม 15 ครั้ง ครั้งที่ 1 วันที่ 2 ธันวาคม 2536 ครั้งที่ 2 วันที่ 18 มกราคม 2537 ครั้งที่ 3 วันที่ 18 มกราคม 2537 ครั้งที่ 4 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 9 โฉนด ครั้งที่ 5 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 8 โฉนด ครั้งที่ 6 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 6 โฉนด ครั้งที่ 7 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 7 โฉนด ครั้งที่ 8 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 8 โฉนด ครั้งที่ 9 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 9 โฉนด ครั้งที่ 10 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 8 โฉนด ครั้งที่ 11 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 6 โฉนด ครั้งที่ 12 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 7 โฉนด ครั้งที่ 13 วันที่ 23 มกราคม 2537 ครั้งที่ 14 วันที่ 18 มีนาคม 2537 และครั้งที่ 15 วันที่ 10 มีนาคม 2538 หากจำเลยทั้งสี่สืบหักไม่ไปจดทะเบียนยกเลิกหรือเพิกถอนภาระจำยอม ให้ถือเอา คำพิพากษาแทนการแสดงเจตนาของจำเลยทั้งสี่สืบหัก ศาลชั้นต้นมีคำสั่งไม่รับฟ้องจำเลยที่ 14 และที่ 45 ซึ่งถึงแก่ความตายไปก่อนแล้ว จำเลยที่ 1 ถึงที่ 6 ที่ 8 ถึงที่ 13 ที่ 15 ถึงที่ 31 ที่ 33 ที่ 35 ถึงที่ 39 ที่ 41 ถึงที่ 44 และที่ 46 ขาดนัดยื่นคำให้การ จำเลยที่ 7 ให้การ ขอให้ยกฟ้อง จำเลยที่ 32 ที่ 34 และที่ 40 ให้การขอให้ยกฟ้อง แต่หลังจากศาลชั้นต้นนัดสืบพยานโจทก์และพยานจำเลยแล้ว จำเลยที่ 32 ที่ 34 และที่ 40 ขอดอนคำให้การ ศาลชั้นต้นอนุญาต ศาลชั้นต้นพิพากษาให้จำเลยที่ 1 ถึงที่ 13 จำเลยที่ 15 ถึงที่ 44 และจำเลยที่ 46 จดทะเบียนยกเลิกหรือเพิกถอนรายการจดทะเบียน ที่ดินโฉนดเลขที่ 71108 ประเภทภาระจำยอม จำนวน 15 ครั้ง ครั้งที่ 1 วันที่ 2 ธันวาคม 2536 ครั้งที่ 2 วันที่ 18 มกราคม 2537 ครั้งที่ 3 วันที่ 18 มกราคม 2537 ครั้งที่ 4 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 9 โฉนด ครั้งที่ 5 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 8 โฉนด ครั้งที่ 6 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 6 โฉนด ครั้งที่ 7 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 7 โฉนด ครั้งที่ 8 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 8 โฉนด

ครั้งที่ 9 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 9 โฉนด ครั้งที่ 10 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 8 โฉนด
ครั้งที่ 11 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 6 โฉนด ครั้งที่ 12 วันที่ 26 มกราคม 2537 รวม 7 โฉนด
ครั้งที่ 13 วันที่ 27 มกราคม 2537 ครั้งที่ 14 วันที่ 18 มีนาคม 2537 ครั้งที่ 15 วันที่ 10 มีนาคม
2537 เฉพาะในส่วนของที่ดินสามยทรัพย์ของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 13 และที่ 15 ถึงที่ 44 และที่ 46
ยกเว้นที่ดินสามยทรัพย์ของจำเลยที่ 14 และที่ 45 ซึ่งมีคำสั่งไม่รับฟ้อง หากจำเลยที่ 1 ถึงที่ 13
และที่ 15 ถึงที่ 44 และที่ 46 ไม่ไปจดทะเบียนยกเลิกหรือเพิกถอนภาระจำยอม ให้ถือเอา
คำพิพากษาแทนการจดทะเบียนของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 13 และที่ 15 ถึงที่ 44 และที่ 46
ค่าฤชาธรรมเนียมและค่าใช้จ่ายในการดำเนินคดีให้เป็นพับ จำเลยที่ 7 อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์ภาค 6
พิพากษาแก้เป็นว่า ให้เพิกถอนการจดทะเบียนภาระจำยอมในที่ดินโฉนดเลขที่ 71108 เฉพาะที่ดิน
โฉนดเลขที่ 9181, 73391, 73398, 68109, 183230, 183231, 183232, 183233, 183234,
183235, 183236, 73392, 73393 และ 73394 คำขออื่นให้ยก ค่าฤชาธรรมเนียมในศาลชั้นต้น
และชั้นอุทธรณ์ให้เป็นพับ โจทก์ฎีกา โดยได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริง
รับฟังได้ในเบื้องต้นเป็นยุติว่า โจทก์เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 71108 ตำบลบึงพระ (วัดพริก)
อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก จำเลยที่ 1 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 9181 จำเลยที่ 2
เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 73391 จำเลยที่ 3 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 73398 จำเลยที่ 4 เป็น
เจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 66257, 67297, 67703 จำเลยที่ 5 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67894
จำเลยที่ 6 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67893, 67892, 67891, 67300, 67302, 67710, 67711
จำเลยที่ 7 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67890 จำเลยที่ 8 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67889,
67705 จำเลยที่ 9 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67888, 67897 จำเลยที่ 10 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนด
เลขที่ 67887 จำเลยที่ 11 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 68114, 68115, 68109, 183234, 183235,
183236, 67294, 67999, 68000, 68001, 68002 จำเลยที่ 12 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่
68116 จำเลยที่ 13 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67905, 68117 จำเลยที่ 15 เป็นเจ้าของร่วมใน
ที่ดินโฉนดเลขที่ 68112 จำเลยที่ 16 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 183230, 183231, 183232,
183233 จำเลยที่ 17 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 68111 จำเลยที่ 18 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่
65771, 38592 จำเลยที่ 19 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67368, 67369, 67370, 67694, 67696,
67700, 68004 จำเลยที่ 20 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67373 จำเลยที่ 21 เป็นเจ้าของที่ดิน
โฉนดเลขที่ 67374 จำเลยที่ 22 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 65770 จำเลยที่ 23 เป็นเจ้าของที่ดิน
โฉนดเลขที่ 67295 จำเลยที่ 24 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67298, 67714 จำเลยที่ 25 เป็น
เจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 65773 จำเลยที่ 26 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67695 จำเลยที่ 27 เป็น
เจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67697 จำเลยที่ 28 และที่ 29 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67698, 67699
จำเลยที่ 30 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67702 จำเลยที่ 31 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67898,
14717, 67716, 73392 จำเลยที่ 32 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67899 จำเลยที่ 33 เป็น
เจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67900 จำเลยที่ 34 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67902, 68003 จำเลยที่
35 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67903 จำเลยที่ 36 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67904 จำเลยที่
37 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67712 จำเลยที่ 38 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67713 จำเลยที่
39 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67715 จำเลยที่ 40 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 65768 จำเลยที่
41 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67707 จำเลยที่ 42 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67708 จำเลยที่
43 และที่ 44 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 67709 จำเลยที่ 46 เป็นเจ้าของที่ดินโฉนดเลขที่ 73393,

73394 ที่ดินทุกแปลงอยู่ในตำบลบึงพระ (วัดพริก) อำเภอเมืองพิษณุโลก จังหวัดพิษณุโลก ที่ดินของจำเลยทั้งสี่สืบสันตติกรรมได้ภาระจำยอมเรื่องทางเดินบนที่ดินโฉนดเลขที่ 71108 ของโจทก์ตั้งแต่ปี 2537 มีที่ดินบางแปลงได้ภาระจำยอมจากข้อตกลงระหว่างพันเอกอุทิศ กับนางประทุม และที่ดินบางแปลงได้ภาระจำยอมเรื่องทางเดินบนที่ดินโฉนดเลขที่ 9181 ของจำเลยที่ 1 ด้วย ปี 2546 ที่ดินโฉนดเลขที่ 71108 ถูกเจ้าหนี้จำนองบังคับคดี นางณัฐธนพร ซื่อที่ดินดังกล่าวจากการบังคับคดีแล้วต่อมาได้ขายให้แก่โจทก์ ที่โจทก์เรียกว่า โจทก์มีสิทธิฟ้องขอให้เพิกถอนการจดทะเบียนภาระจำยอมของจำเลยที่ 1 ถึงที่ 13 ที่ 15 ถึงที่ 44 และที่ 46 รวม 66 แปลง ตามฟ้องและคำพิพากษาศาลชั้นต้นนั้น ก่อนวินิจฉัยปัญหาดังกล่าวเห็นควรวินิจฉัยก่อนว่า การที่ศาลชั้นต้นกำหนดวันนัดสืบพยานโจทก์ในวันที่ 25 พฤศจิกายน 2563 และนัดสืบพยานจำเลยที่ 7 ที่ 32 ที่ 34 และที่ 40 ในวันที่ 26 และ 27 พฤศจิกายน 2563 โดยมีได้แจ้งวันนัดสืบพยานดังกล่าวให้จำเลยอื่นที่ขาดนัดยื่นคำให้การและมีได้มาศาลทราบ ต่อมา มีการสืบพยานตามที่กำหนดนัดไว้เป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 184 วรรคสอง บัญญัติว่า "ในกรณีที่ไม่มี การขึ้นฟ้องสถานที่ให้ศาลออกหมายกำหนดวันนัดสืบพยานส่งให้คู่ความทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่าสิบวัน" การที่ศาลชั้นต้นสืบพยานโจทก์และพยานจำเลยที่ 7 แล้วนัดฟังคำพิพากษาไปโดยมิได้แจ้งวันนัดสืบพยานให้จำเลยอื่นซึ่งเป็นคู่ความที่มีได้มาศาลในวันศาลชั้นต้นกำหนดวันนัดสืบพยานทราบ จึงไม่ชอบด้วยบทบัญญัติดังกล่าว แม้ศาลชั้นต้นมีคำสั่งว่าจำเลยอื่นที่ไม่ได้มาศาลในวันกำหนดนัดสืบพยานขาดนัดยื่นคำให้การแล้วก็ตาม เพราะจำเลยอื่นที่ขาดนัดยื่นคำให้การนี้ยังคงมีสิทธิถามค้านพยานโจทก์ได้ เพียงแต่นำสืบพยานหลักฐานของตนไม่ได้ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 199 วรรคสอง ดังนั้น การที่ศาลชั้นต้นกำหนดวันนัดสืบพยานโจทก์และพยานจำเลยที่ 7 ที่ 32 ที่ 34 และที่ 40 ในวันที่ 25 ถึง 27 พฤศจิกายน 2563 โดยมีได้แจ้งวันนัดสืบพยานให้จำเลยอื่นที่ขาดนัดยื่นคำให้การและมีได้มาศาลทราบและต่อมา มีการสืบพยานตามที่กำหนดนัดไว้ แล้วศาลชั้นต้นนัดฟังคำพิพากษาโดยมิได้แจ้งวันนัดให้จำเลยอื่นที่ขาดนัดยื่นคำให้การดังกล่าวทราบ จึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ไม่ชอบ และไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติว่าด้วยการพิจารณาคดี ศาลฎีกาเห็นสมควรเพิกถอนกระบวนการพิจารณาตั้งแต่การนัดสืบพยานเป็นต้นไปตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 27 ประกอบมาตรา 246 และมาตรา 252 ปัญหาดังกล่าวเป็นปัญหาข้อกฎหมายอันเกี่ยวกับความสงบเรียบร้อยของประชาชน แม้จะไม่มีคู่ความฝ่ายใดยกขึ้นฎีกา ศาลฎีกาก็มีอำนาจยกขึ้นวินิจฉัยได้เองตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 142 (5) ประกอบมาตรา 246 และมาตรา 252 เมื่อปรากฏเหตุที่ศาลชั้นต้นมิได้ปฏิบัติตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งว่าด้วยการพิจารณา ศาลฎีกาจำต้องส่งสำนวนคืนไปให้ศาลชั้นต้นพิจารณาและพิพากษาใหม่ ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 243 (2) ประกอบมาตรา 252 พิจารณาคำพิพากษาศาลชั้นต้นและคำพิพากษาศาลอุทธรณ์ภาค 6 กับเพิกถอนกระบวนการพิจารณาของศาลชั้นต้นตั้งแต่การนัดสืบพยานเป็นต้นไป ให้ศาลชั้นต้นกำหนดวันนัดสืบพยานแล้วพิจารณาพิพากษาใหม่ตามรูปคดี คืบหน้าขึ้นศาลในชั้นอุทธรณ์ทั้งหมดแก่จำเลยที่ 7 และค่าขึ้นศาลชั้นฎีกาทั้งหมดแก่โจทก์ ส่วนค่าฤชาธรรมเนียมทั้งสามศาลให้ศาลชั้นต้นรวมสั่งเมื่อพิพากษาใหม่

องค์คณะ

วิชัย ตัญศิริ · พงษ์ธร จันทรอุดม · วิทยา พรหมประสิทธิ์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/4637/2567>